

Anita Lundsten

Fra: Tonte Hegard
Sendt: 23. august 2002 12:48
Til: K Arkivet
Emne: VS: NOU 2002:1

journaliseres inn

(forstår ikke hvor vedlegget ble av på veien over onsdag - det er iallefall her på min maskin)

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Postmottak MD
Sendt: 13. august 2002 12:21
Til: Tonte Hegard; Ellen Bruzelius Backer
Emne: VS: NOU 2002:1

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Lise Talleraas [mailto:talleraas.njm@c2i.net]
Sendt: 13. august 2002 09:06
Til: Postmottak MD
Emne: NOU 2002:1

Hei

Vedlagt følger Nord-Jarlsbergmuseenes høringsuttalelse. Den ble behandlet av styret og vedtatt i møte 28. juni 2002. Ved en inkurie er den dessverre ikke oversendt tidligere.

med vennlig hilsen

Lise Talleraas

NOTAT:

Sak 21/2002

Til: Styret
Fra: Administrasjonen

28. juni 2002

NOU 2002:1 – FORTID FORMER FRAMTID (Kulturminneutredninga)

Miljøverndepartementet har fått utarbeidet NOU 2002:1 "Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk". Utvalget hadde følgende mandat: "Foreta en vurdering av mål, strategier og virkemidler på kulturminnefeltet." Utvalgets utredning er sendt på en bred høring som sannsynligvis skal danne grunnlag for en melding til Stortinget i 2003. Utredningen inneholder en rekke forhold som er relevante for det regionale og lokale nivå i Norge. Den varsler en ytterligere desentralisering av kulturminneforvaltningen, dvs en større grad av oppgavedeling mellom stat, fylke og kommune.

Høringsfristen er satt til 28.juni 2002.

Saksutredning

NOU 2002:1 "Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk" ble overlevert til miljøvernminister Børge Brende 21. desember i fjor. Utvalget ble oppnevnt i april 1999 med følgende mandat: "Foreta en vurdering av mål, strategier og virkemidler på kulturminnefeltet.

Utvalget har formulert følgende visjon for fremtidens kulturminnepolitikk:

Kulturminner og kulturmiljøer - kilder til opplevelse, utvikling og verdiskaping.

For å nå denne visjonen har utvalget formulert fem mål:

- Kulturminner og kulturmiljøer viser et historisk, kulturelt og materielt mangfold.
- Samvirket mellom mennesker og kulturminner skaper verdier, kunnskap og opplevelser.
- Sammenhengen mellom natur og kulturminner stimulerer til bærekraftig ressursforvaltning.
- Det er likeverd i samspillet mellom offentlige og private aktører.
- De økonomiske rammene står i forhold til oppgavene.

Utvalget har videre skissert en rekke tiltaksområder. Nord-Jarlsbergmuseenes høringsuttalelse vier i særlig grad de områder som berører museets virksomhet:

Kulturminner og kulturmiljøer som fellesskapsverdier i et lokalsamfunn

Hovedproblemstilling:

Fokus på lokal forankring og skape tilhørighet i lokal samfunnet.

Dette skal bl.a. skje gjennom:

- Offentlig kulturminneforvaltning må legge opp til prosesser som i større grad enn i dag gjør det meningsfylt for lokale aktører å delta når beslutning om kulturminner og kulturmiljøer skal fattes.
- Det må satses på å lage planer for hvordan et lokalsamfunns kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes i framtiden.
- Økt satsing på LA-21, reiseliv og profilering/formidling av steders historie og miljø gjennom ulike arrangementer.
- Forskning på dialog og gjensidig respekt mellom lokalsamfunn og offentlig kulturminneforvaltning.

Frivillig arbeid

Hovedproblemstilling:

Det må i sterkere grad legges til rette for at frivillige kan spille en aktiv rolle i arbeidet med hele det kulturhistoriske tidsspennet og med det mangfoldet som kulturminner og kulturmiljøer representerer.

Dette skal skje gjennom:

- Organisasjonene og den offentlige kulturminneforvaltningen må i fellesskap legge større innsats i å finne fram til gode og hensiktsmessige arenaer, arbeidsformer og samarbeidsprosjekter.
- Organisasjonene innenfor kulturminne- og kulturvernfeltet må sammen finne ut hvilken form for samarbeid de ønsker og hva innholdet bør være.

Muséene i kulturminnearbeidet

Hovedproblemstilling:

Muséene og de andre aktørene på kulturminnefeltet må i et samarbeid satse sterkere på formidling for å gi kulturminnene en mer sentral plass i folks bevissthet og i samfunnsutviklingen. Det er viktig at det stilles kvalitetskrav til all formidling og tilrettelegging av kulturminner.

Dette skal skje gjennom:

- Museenes rolle som møteplass og deres kompetanse på dokumentasjon, bevaring, forskning og formidling videreutvikles og i større grad aktiviseres innenfor kulturminnearbeidet.

- Museumssektoren må tilføres tilstrekkelige midler slik at den blir i stand til å holde sine kulturhistoriske bygninger på et tilfredsstillende vedlikeholdsnivå.
- Det må utarbeides en handlingsplan for vedlikehold og restaurering av kulturhistorisk verdifulle bygninger som museene eier.

Nord-Jarlsbergmuseenes bemerkninger:

Kulturminnene er lokale, det vil si de befinner seg geografisk innenfor det i Norge, laveste forvaltningsnivå, kommunene. Kommuneforvaltningen er derfor sammen med kulturverninstitusjoner og organisasjoner/foreninger viktig aktører i forvaltning av kulturminnene. På den annen side, dersom oppbygging av kompetanse i kommunene og en ytterligere delegering av forvaltningsansvaret skal fungere tilfredsstillende, må det følges av en økonomi som gjør kommunene i stand til å ivareta området. For mange kommuner er det her snakk om å bygge opp/knytte til seg en stab med en ny form for spesialistkompetanse.

Det offentliges ansvar på kulturvernområdet bør være å

- Sikre kunnskapen om kulturarven for offentligheten
- Spesielt prioritere områder som ikke ivaretas av andre aktører
- Legge forholdene til rette slik at alle kan gjøre seg kjent med kulturarven

Synliggjøring, råd og veiledning samt integrering i skolens undervisning er i tillegg viktige innsatsområder. Det er viktig å etablere samarbeidsformer som gjør dette mulig og hensiktsmessig. Et eksempel på en mulig organisering av feltet kan være en modell tilsvarende den kommunene i nordre Vestfold (Hof, Holmestrand, Re, Sande og Svelvik) har etablert for øvrig kulturvernvirksomhet. Et regionmuseum/kompetansesenter etablert som et interkommunalt foretak.

Kulturvernområdet er i beskjeden grad lovregulert. Kulturminneforvaltning og sikring av offentlige arkiv representerer unntaket. Virksomheten er i større grad forankret gjennom nasjonale og regionale plandokument og bruk av økonomiske og administrative virkemidler. Målet med en kulturvernplaner, slik som NOUen skisserer, må være å utvikle et redskap for kommuneforvaltningen slik at innsatsen innenfor kulturvernet blir prioritert på en forsvarlig og realistisk måte. Videre er det viktig at kulturverninteressene innarbeides som en naturlig del av de kommunale planprosessene.

NOUen tilkjenner at stat, fylke og kommune ikke har tilstrekkelige midler til å løse viktige oppgaver innenfor kulturvernet. Frivillig engasjement og deltakelse er nødvendig - og ønskelig. Et viktig mål for kulturvernarbeidet lokalt må derfor være gjennom en kulturvernplan å systematisere og koble kommunal, fylkeskommunal og frivillig innsats.

Frivillige organisasjoner og deler av befolkningen gjør allerede en stor innsats innenfor kulturvernet. Med sparsommelige offentlige budsjettposter vil det være viktig å samordne offentlig og frivillig innsats, slik at det oppnås en synergieffekt - det blir mer ut av de ressursene som finnes gjennom samarbeid. Et slikt samarbeid betyr at det blir nødvendig med en arbeids- og ansvarsfordeling mellom det offentlige og frivillige kulturvernet. Kulturvernplaner på kommunalt nivå kan ses som et redskap for slik arbeids- og ansvarsfordeling.

Nord-Jarlsbergmuseene ser positivt på en bedre samordning mellom museene og den offentlige kulturminneforvaltningen. Det er imidlertid viktig å understreke at det her er snakk om å styrke museene som kunnskaps- og formidlingssentra – og at forvaltningsansvaret fortsatt skal ligge igjen i det offentlige. Det er naturlig å se dette i sammenheng med behovet for å styrke museene ressursmessig, og at styrkingen må komme i tillegg til økte midler i forbindelse med museumsreformen.

Nord-Jarlsbergmuseene ser tre områder hvor museene kan spille en viktig rolle i forhold til kulturminnevernet:

- Levere kunnskap ved planlegging og ved behandling av enkeltsaker ved å fungere som rådgiver/lokale kompetansesentra.
- Delta i konkrete istandsetting- og bevaringsoppgaver.
- Aktiv, allmenn kunnskapsformidling

Museene i Norge er forskjellige og har ulike emnemessige orienteringer og kompetanse. Det er derfor viktig at man finner fram til en arbeidsfordeling og rutiner som fungerer lokalt.

I første rekke er museene kompetansesentra for lokalbefolkningen og kommunene. Hvorvidt museene kan påta seg praktiske istandsetting og bevaringsoppgaver må derfor også gis en lokal tilpasning.

Ut over disse bemerkninger slutter Nord-Jarlsbergmuseene seg til høringsuttalelsen fra Norges Museumsforbund av 7. juni 2002.